

CYFARFOD	Cyngor Llawn
DYDDIAD	4 Mai 2023
TEITL	Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn 2023-28
PWRPAS	Cymeradwyo'r Cynllun Llesiant 2023-28
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn
SWYDDOG CYSWLLT	Sandra Thomas, Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn

1. Y Penderfyniad a Geisir

1.1. I'r Cyngor fabwysiadu Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn 2023-28.

2. Cyflwyniad

- 2.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 wedi creu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer pob ardal awdurdod lleol yng Nghymru er mwyn sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn gweithio gyda'i gilydd i greu gwell dyfodol i bobl Cymru. Mae Gwynedd a Môn yn gweithio gyda'u gilydd fel un Bwrdd. Mae Bwrdd Gwynedd a Môn yn cynnwys cynrychiolaeth ar y lefel uchaf o fewn y ddau Gyngor Sir, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Chyfoeth Naturiol Cymru ynghyd â nifer o sefydliadau eraill e.e. Grŵp Llandrillo Menai, Heddlu Gogledd Cymru, Mantell Gwynedd, Medrwn Môn, Prifysgol Bangor, cynrychiolwyr y sector dai ayyb.
- 2.2 Mae'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gyhoeddi Cynllun Llesiant bob pum mlynedd sy'n amlinellu sut y bwriedir gwella llesiant trigolion yr ardal. Mae cyfnod cynllun llesiant presennol y Bwrdd am y cyfnod 2018-2023 yn dod i ben, disgwylir i bob Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus gyhoeddi Cynllun Llesiant newydd erbyn mis Mai 2023.
- 2.3 Nod y Cynllun Llesiant yw gosod allan sut yr ydym fel Bwrdd am weithio gyda'n gilydd i sicrhau bod ein cymunedau yn ffynnu ac yn llewyrchus i'r hir dymor, a gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau trigolion Gwynedd a Môn.
- 2.4 Rhan gyntaf y gwaith o lunio'r Cynllun Llesiant oedd cynnal asesiad o lesiant lleol gan wneud gwaith ymchwil er mwyn deall a dysgu mwy am yr ardaloedd hynny. Mae'n bwysig nodi fod cydweithio agos wedi bod gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol wrth ymgymryd a'r gwaith hyn. Rhoddwyd cyfle i drigolion leisio barn ac ystyriwyd casgliadau ymchwil ac asesiadau eraill megis gwaith y Fframwaith Adfywio (Ardal Ni) ac Aseiad Anghenion Poblogaeth Gogledd

Cymru ac Asesiad Anghenion Poblogaeth Oedolion Gwynedd yn y maes iechyd a gofal.

- 2.5 Ym mis Hydref 2021 cynhaliwyd Asesiadau o Lesiant Lleol ar gyfer ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn gyda'r ddwy sir wedi eu rhannu yn 14 o ardaloedd llai (Wyth yng Ngwynedd a chwech ym Môn).
- 2.6 Wedi ystyried y data a barn pobl yn lleol roedd naw prif neges yn cael eu hamlygu yn yr asesiadau ar gyfer yr ardal gyfan. Cynhaliwyd cyfres o weithdai pellach gydag Aelodau'r Bwrdd yn ystod 2022 ar sail y prif negeseuon a adnabuwyd er mwyn blaenoriaethu a thrafod sut y byddai modd ymateb i'r materion a amlygwyd.
- 2.7 Rhoddwyd ystyriaeth i'r wybodaeth uchod gan y Bwrdd wrth lunio Cynllun Llesiant Drafft ar gyfer Gwynedd a Môn a gyhoeddwyd yn Rhagfyr 2022. Yn unol a gofynion y Ddeddf cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar y cynllun drafft am gyfnod o 12 wythnos hyd ddechrau Mawrth 2023.
- 2.8 Yn y drafft diweddaraf hwn o'r Cynllun Llesiant fe amlinellir sut mae'r Bwrdd yn bwriadu gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau trigolion trwy gydweithio er mwyn cyflawni ar gyfer yr ardal gyfan. Wrth ddefnyddio'r dystiolaeth yn yr Asesiadau Llesiant, mae'r Bwrdd wedi adnabod **tri Amcan Llesiant**:
 - *Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith **tlodi** ar lesiant ein cymunedau.*
 - *Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant ein **plant a phobl ifanc** er mwyn gwireddu eu llawn botensial.*
 - *Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at **Sero Net Carbon**.*
- 2.9 Mae'r iaith Gymraeg yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy'r Cynllun. Rydym yn hyrwyddo'r defnydd o'r iaith ym mhob maes o'n gwaith ac yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu gwasanaethau a gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfle i rannu ymarfer da, hyrwyddo'r iaith a sicrhau bod gan drigolion y ddwy sir fynediad i holl wasanaethau cyhoeddus drwy'r Gymraeg. Enghraifft dda o hyn ydi'r gwaith sydd wedi ei gwblhau gan yr Is-grŵp Iaith i ysgogi a grymuso cwsmeriaid i ddefnyddio'r Gymraeg wrth fynychu derbynfeydd ein partneriaid. Byddwn hefyd yn mynd i'r afael ag ysgogi siaradwyr Cymraeg i wneud cais am swyddi lle mae'r Gymraeg yn sgil allweddol. Mae gweithrediadau penodol i'r Gymraeg o dan bob amcan.
- 2.10 Cred y Bwrdd fod y rhain yn feysydd y gellir cydweithio yn well ynddynt, mewn cyfnod o leihad sylweddol yn adnoddau'r sector gyhoeddus, er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau i drigolion Gwynedd a Môn.
- 2.11 Bydd disgwyl i holl Aelodau Statudol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus fabwysiadu'r Cynllun Llesiant a bydd hyn yn digwydd mewn cyfres o gyfarfodydd sydd wedi eu rhaglennu rhwng mis Ebrill a Mai 2023.
- 2.12 Mae'r amcanion llesiant a amlygir uchod a'r gweithgareddau y bydd y Bwrdd yn eu cyflawni yn gyson â'r meysydd blaenoriaeth/amcanion llesiant sydd o

fewn Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028 a fabwysiadwyd gan y Cyngor yn ei gyfarfod ar 2 Mawrth 2023.

- 2.13 Mae'n bwysig nodi hefyd fod y Cynllun Llesiant yn ddogfen fyw fydd yn newid a datblygu dros amser. Gweler gopi o'r Cynllun Llesiant yn **Atodiad 1**.

3 Canlyniad yr Ymgynghoriad

- 3.1 Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus am gyfnod o 3 mis ar y Cynllun Llesiant drafft rhwng 12 Rhagfyr 2022 a 6 Mawrth 2023.
- 3.2 Darparwyd cyfleoedd priodol i unigolion, grwpiau diddordeb a sefydliadau i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad drwy gynnal gweithdai a sesiynau gwybodaeth. Roedd hefyd holiadur oedd ar gael ar wefan y Bwrdd neu gopiâu papur oedd ar gael mewn prif swyddfeydd y Cyngor a llyfrgelloedd. Roedd modd gwneud cais am gopiâu ar ffurf amgen.
- 3.3 Bu i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau Gwynedd adolygu cynnwys y Cynllun Llesiant Drafft yn y cyfarfod ar 19 Ionawr 2023. Cynigwyd nifer o newidiadau, yn cynnwys awgrymiadau penodol bod angen mwy o sylwedd a gweithrediadau ar y iaith Gymraeg. Mae hyn wedi ei adlewyrchu yn y fersiwn diweddaraf o'r Cynllun Llesiant.
- 3.4 Derbyniwyd 499 o ymatebion i'r holiadur fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus gyda nifer o'r sylwadau yn cefnogi'r hyn sy'n cael ei gynnig. Cafwyd adborth gan oddeutu 200 pellach trwy ymgysylltu megis gweithdai a sesiynau gwybodaeth a gynhaliwyd trwy Fforymau Pobl Hŷn, ymgysylltu gyda myfyrwyr Grŵp Llandrillo Menai, grŵp o bobl ifanc Gisda, cyflwyniad i Grŵp Trydydd Sector Gwynedd a thrafod gyda mudiadau megis Cwmni Bro Ffestiniog.
- 3.5 Rhoddwyd sylw i'r ymgynghoriad trwy ddatganiad i'r Wasg, rhannu gyda holl Aelodau Etholedig ar ffurf e-bost ac e-bost i holl Gynghorau Tref a Chymuned Gwynedd a Môn. Bu sawl neges ar gyfrifon cymdeithasol y Bwrdd a rhannwyd rhain gan Aelodau eraill y Bwrdd ar eu cyfryngau hwy.
- 3.6 Mae'r Cynllun Llesiant bellach yn adlewyrchu nifer o'r sylwadau a gafwyd o'r ymgynghoriad. Bydd y Bwrdd yn rhoi sylw i'r adborth i gyd eto dros y flwyddyn nesaf yn benodol wrth ddarparu Cynllun Gweithredu ar gyfer y meysydd blaenoriaeth.
- 3.7 Atodir adroddiad yn crynhoi ymatebion o'r holiadur ymgynghori yn **Atodiad 2**.

4 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- 4.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gyhoeddi Cynllun Llesiant sy'n amlinellu sut y bwriedir gwella llesiant trigolion yr ardal.
- 4.2 Dyma yw ein dyhead ar gyfer mabwysiadau Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn a mae disgwyliad i bob Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru gyhoeddi eu Cynllun Llesiant erbyn mis Mai 2023.

5. Deddf Cydraddoldeb 2010

5.1 Mae gofyn statudol i baratoi ac ystyried canfyddiadau asesiad o effaith o safbwynt cydraddoldeb wrth baratoi'r Cynllun yn unol â gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010 fel y gweithredir yng Nghymru.

5.2 Atodir Asesiad Effaith Cydraddoldeb yn **Atodiad 3**.

6. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Pennaeth Cyllid:

Mae darparu a mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yn galluogi'r Cyngor i gyflawni ei ddyletswyddau statudol yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, ac mae'n ffrwyth llafur mecanwaith sy'n galw ar gyrff cyhoeddus i gydweithio i fabwysiadu amcanion llesiant cyffredin.

Nodaf bydd y dasg o lunio rhaglen waith fanwl yn cychwyn pan fydd y cyrff perthnasol wedi mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yma. Felly, tra na fydd mabwysiadu'r Cynllun Llesiant yn creu ymrwymadau ariannol ynddo'i hun, bydd yn gosod cyd-destun i'r Cyngor wrth flaenoriaethau ei adnoddau dros oes y cynllun.

ii. Y Swyddog Monitro:

Fel y nodir yn yr adroddiad mae'n ofyn statudol ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus baratoi Cynllun Llesiant Lleol sydd yn nodi amcanion llesiant lleol a'r camau mae'n bwriadu eu cymryd i'w cyflawni. Mae'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn ymgynghorai ffurfiol o fewn y broses. Mae cymeradwyo'r cynllun terfynol ar gyfer ei gyhoeddi gan y Bwrdd yn fater i'r Cyngor llawn drwy arweiniad statudol.

7. Barn yr Aelod Lleol

Ddim yn fater lleol.

8. Atodiadau

Atodiad 1 – Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn 2023-28

Atodiad 2 – Crynodeb o'r Ymgynghoriad Cyhoeddus

Atodiad 3 – Asesiad Effaith Cydraddoldeb